

Asia: VN/33762/2023

Arviointimuistio terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistusta varten

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä arviointimuistiosta

Kainuun hyvinvointialue pitää arviointimuistiota kattavana ja ajankohtaisena. Terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistus on tarpeellinen, sillä nykyinen sääntely on pirstaleista, osin vanhentunutta ja vaikeasti sovellettavaa. Riskiperusteisuuden vahvistaminen, hallinnollisten menettelyjen selkeyttäminen ja viranomaisten välisten rajapintojen tarkentaminen ovat kannatettavia tavoitteita.

Luku 1 - Taustaa kokonaisuudistuksesta

Uudistuksen taustalla olevat tarpeet on kuvattu hyvin. Kainuun hyvinvointialue korostaa erityisesti tarvetta selkeyttää terveydensuojelun ja muun ympäristöterveydenhuollon sääntelyn yhteensopivuutta sekä vahvistaa viranomaisten välistä yhteistyötä.

Luku 2 - Nykytilan kuvaus

Nykytilan kuvaus on realistinen. Riskiperusteisen valvonnan toteuttaminen on vaikeaa ilman selkeitä ohjeita ja riittäviä resursseja.

Yleistä

Kannatamme terminologian uudistamista ja selkeämpää rakennetta. "Terveysriski" kuvaa paremmin valvonnan kohteita kuin "terveyshaitta".

Luku 1 - Yleiset säännökset

Tarkoituussäännöksen säilyttäminen on perusteltua. Määritelmäpykälän lisääminen ja käsitteiden selkeyttäminen tukevat lain soveltamista.

Luku 2 - Viranomaiset ja niiden tehtävät

Kannatamme THL:n roolin kirjaamista lakiin. Kunnille säädettävä päivystysvelvoite on perusteltu, mutta sen rahoitus on turvattava.

Luku 4 - Ilmoituksenvarainen toiminta

Ilmoitusvelvollisuuden keventäminen vähäriskisten toimintojen osalta on kannatettavaa. Riskiperusteinen valvonta edellyttää selkeitä ohjeita ja toimivaa ilmoitusjärjestelmää.

Luku 5 - Talousvesi ja lämmin käyttövesi

Talousvesisääntelyn selkeyttäminen ja pienten yksiköiden sääntelyn keventäminen ovat tarpeen. Riskienhallinnan ja valvonnan vastuut tulee määritellä selkeästi.

Luku 6 - Jätteet ja jätevedet

Kannatamme jätehuollon ja jätevesien terveydellisten vaikutusten huomioimista. Yhteistyö ympäristöviranomaisten kanssa on keskeistä.

Luku 7 - Asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydelliset vaatimukset

Sisäilman laatuun, meluun ja kemiallisiin altisteisiin liittyvä sääntely kaipa selkeytystä. Ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimukset tulee päivittää.

Luku 9 - Hautausmaat ja hautaaminen

Sääntelyn selkeyttäminen ja kansainvälisten sopimusten huomioiminen on perusteltua.

Luku 10 - Tiedonhankinta, tarkastus ja valvonta

Etätarkastusten mahdollistaminen ja tiedonsaantioikeuksien selkeyttäminen tukevat valvonnan tehokkuutta.

Luku 11 - Tutkimuslaboratoriot ja maksut

Laboratorioiden hyväksyntämenettely ja maksujen oikeudenmukaisuus tulee varmistaa.

Luku 12 - Kiellot ja määräykset

Hallinnollisten keinojen käyttö ennen pakkokeinoja on kannatettavaa.

Luku 13 - Pakkokeinot ja seuraamukset

Hallinnollinen seuraamusmaksu on hyvä lisä keinovalikoimaan.

Luku 14 - Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

Muutoksenhakumenettelyjen selkeyttäminen parantaa oikeusturvaa.

Luku 15 - Erinaisiä säännöksiä

Tietojen käsittelyyn ja salassapitoon liittyvät säännökset tulee päivittää.

Tietojärjestelmät

Vati-järjestelmän kehittäminen valvontatiedon arkistoksi on kannatettavaa. Tietojärjestelmien yhteensopivuus ja käytettävyys tulee varmistaa.

Terveydensuojelulain hallintomenettelyjen arviointi ja kehittämistarpeet

Hallinnollisten menettelyjen selkeyttäminen ja ohjeistuksen parantaminen tukevat yhdenmukaista valvontaa.

Liite 1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/5015)

Asetuksen päivitys on tarpeen. Pätevyysvaatimusten ja mittausmenetelmien selkeyttäminen tukee valvontatyötä.

Taloudelliset vaikutukset

Päivystysvelvoite ja tietojärjestelmien kehittäminen aiheuttavat lisäkustannuksia. Rahoitus tulee turvata valtion toimesta.

Ympäristövaikutukset

Riskiperusteinen valvonta tukee ympäristön ja terveyden suojelua.

Muut ihmisiin kohdistuvat yhteiskunnalliset vaikutukset

Erityisryhmien huomioiminen ja yhdenvertaisuuden edistäminen ovat keskeisiä tavoitteita. Lainsäädäntö tukee kansallista turvallisuutta ja kriisinkestävyyttä.

Kanervo Ritva
Kainuun hyvinvointialue